

नारायणवर्म

nārāyaṇavarma

Narayanavarma (mula)of Srimad Bhagavata Mahapurana in
Devanagari Lipi and Roman Lipi (E-Book)

Published by **Madhva Library** (<http://www.madhvalibrary.org>)

Contributed by: Sri Shashidar Magadi, USA

Edited by : Madhusudan Bheemasenarao

© **Madhva Library**

नारायणवर्म

राजोवाच

यया गुप्तः सहस्राक्षः सवाहान् रिपुसैनिकान् ।
क्रीडन्निव विनिर्जित्य त्रिलोक्या बुभुजे श्रियम् ॥ १ ॥

भगवंस्तन्ममाख्याहि वर्म नारायणात्मकम् ।
यथाऽऽततायिनः शत्रून् येन गुप्तोऽजयन्मृधे ॥ २ ॥

श्रीशुक उवाच
वृतः पुरोहितस्त्वाष्ट्रो महेन्द्रायानुपृच्छते ।
नारायणाख्यं वर्माय तदिहैकमनाः शृणु ॥ ३ ॥

श्रीविश्वरूप उवाच
धौताङ्घ्रिपाणिराचम्य सपवित्र उदङ्मुखः ।
कृतस्वाङ्गकरन्यासो मन्त्राभ्यां वाग्यतः शुचिः ॥ ४ ॥

नारायणमयं वर्म सन्नह्योद्भय आगते ।

दैवभूतात्मकर्मभ्यो नारायणमयः पुमान् ॥ ५ ॥

पादयोजार्जुनोरूर्वोरुदरे हृद्यथोरसि ।

मुखे शिरस्यानुपूर्व्यादौकारादीनि विन्यसेत् ॥ ६ ॥

ॐ नमो नारायणायेति विपर्ययमथापि वा ।

करन्यासं ततः कुर्याद् द्वादशाक्षरविद्यया ॥ ७ ॥

प्रणवादियकारांतमंगुल्यंगुष्टपर्वसु ।

न्यसेद्धृदय ॐकारं विकारमनु मूर्धनि ॥ ८ ॥

षकारं तु भ्रुवोर्मध्येणकारं शिखया दिशेत् ।

वेकारं नेत्रयोर्युजन्नकारं सर्वसंधिषु ॥ ९ ॥

मकारमस्त्रमुद्दिश्य मंत्रमूर्तिर्भवेद् बुधः ।

सविसर्गं फडंतं तु (तत्) सर्वादिक्षुविनिर्दिशेत् ॥ १० ॥

आत्मानं परमं ध्यायेत् ध्येयं षट् शक्तिभिर्युतम् ।

विद्यातेजस्तपोमूर्तिरिमं मंत्रमुदाहरेत् ॥ ११ ॥

हरिर्विदध्यात्मम सर्वरक्षां न्यस्तांग्रिपद्मः पतगेंद्रपृष्ठे ।
दरारिचर्मासिगदेषुचापपाशान् दधानोऽष्टगुणोऽष्टबाहुः ॥ १२
॥

जलेषु मां रक्षतु मत्स्यमूर्तिर्यादोगणेभ्यो वरुणस्य पाशात् ।
स्थले च मायावाटुबामनोऽव्यत् त्रिविक्रमः खेऽवतुविश्वरूपः ॥ १३
॥

दुर्गेष्वटव्याजिमखादिषु प्रभुः पायान्नृसिंहोऽसुरयूथपारिः ।
विमुंचतो यस्य महाट्टहासं दिशो विनेदुर्न्यपतंश्च गर्भाः ॥ १४ ॥

रक्षत्वसौ माऽध्वनि यज्ञकल्पः स्वदंष्ट्रयोनितधरो वराहः ।
रामोऽदिकूटेष्वथ विप्रवासे सलक्ष्मणोऽव्याद्भरताग्रजो माम् ॥ १५
॥

मामुग्रधन्वा अखिलात् प्रमादान्नरायणः पातु नरश्च हासात् ।
दत्तस्त्वयोगादथ योगनाथः पायाद्गुणेशः कपिलः कर्मबंधात् ॥ १६
॥

सनत्कुमारोऽवतु कामदेवाद्यशीर्षो मां पथि देवहेलनात् ।
देवर्षिवर्यः पुरुषांतरर्चनात् कूर्मो हरिर्मा निरयादशेषात् ॥ १७
॥

धन्वंतरिर्भगवान् पात्वपथ्याद् द्वंद्वद्भयाद्वषभो निर्जितात्मा ।
यज्ञश्च लोकादुत तत्कृतान्नो बलो गणात् क्रोधवशादहीन्द्रः ॥ १८
॥

द्वैपायनो भगवानप्रबोधाद् बुद्धस्तु पाखंडगणात् प्रमादात् ।
कल्की कलेः कालमलात् प्रपातु धर्मावनायोरुकृतावतारः ॥ १९ ॥

मां केशवो गदया प्रातरव्यात् गोविंद आसंगवमात्तवेणुः ।
नारायणः पातु सदात्तशक्तिर्मध्यंदिने विष्णुररींद्रपाणि ॥ २० ॥

देवोऽपराह्णे मधुहोयधन्वा सायं त्रिधामाऽवतु माधवो माम् ।
दोषे हृषीकेश उतार्धरात्र निशीथ एकोऽवतु पद्मनाभः ॥ २१ ॥

श्रीवत्सलक्ष्माऽपररात्र शः प्रत्यूष ईशोऽसिधरो जनार्दनः ।

दामोदरोऽव्यादनुसंध्यं प्रभाते विष्णुः श्रीमान् भगवान् कालमूर्तिः

॥ २२ ॥

चक्रं युगांतानलतिग्मनेमिभ्रमत्समंताद्भगवत्प्रयुक्तम् ।

दंदग्धि दंदग्ध्यरिसैन्यमाशु कक्षं यथा वायुसखो हुताशः ॥ २३

॥

गदेऽशनिस्पर्शनविस्फुलिङ्गे निष्पिण्डि निष्पिण्ड् यजितप्रियाऽसि ।

कूष्मांडवैनायकयकयक्षरक्षोभूतग्रहांश्चूर्णय चूर्णयारीन् ॥

२४ ॥

त्वं यातुधानप्रमथप्रेतमातृपिशाचविप्रग्रहघोरदृष्टीन् ।

दरेन्द्रविद्रावय कृष्णपूरितो भीमस्वनोऽरीन् हृदयानि कंपयन् ॥ २५

॥

त्वं तिग्मधाराऽसि वरारिसैन्यमीशप्रयुक्तो मम भिंधि भिंधि ।

चक्षूंषि चर्मन् शतचंद्र छादय द्विषामघं नो

हरपापचक्षुषाम् ॥ २६ ॥

यन्नो भयं ग्रहेभ्योऽभूत् केतुभ्यो नृभ्य एव च ।
सरीसृपेभ्यो दंष्ट्रिभ्यो भूतेभ्योऽघेभ्य एव च ॥ २७ ॥

सर्वाण्येतानि भगवन्नामरूपास्त्रकीर्तनात् ।
प्रयांतु संक्षयं सद्यो येऽन्ये श्रेयः प्रतीपकाः ॥ २८ ॥

गरुडो भगवान् स्तोत्रस्तोमश्छंदोमयः प्रभुः ।
रक्षत्वशेषकृच्छ्रेभ्यो विष्वक्सेनः स्वनामभिः ॥ २९ ॥

सर्वापद् भ्यो हरेर्नाम रूपयानायुधानि नः ।
बुद्धीन्द्रियमनः प्राणान् पांतु पार्षदभूषणाः ॥ ३० ॥

यथा हि भगवानेव वस्तुतः सदसच्च यत् ।
सत्येनानेन नः सर्वे यांतु नाशमुपद्रवाः ॥ ३१ ॥

यथैकात्म्यानुभावेन विकल्परहितः स्वयम् ।
भूषणायुधलिङ्गाख्या धत्ते शक्तीः स्वमायया ॥ ३२ ॥

तेनैव सत्यमानेनसर्वज्ञो भगवान् हरिः ।

पतु सर्वैः स्वरूपैर्नः सदा सर्वत्र सर्वगः ॥ ३३ ॥

विदिक्षुदिक्षूर्ध्वमधः समंतादंतर्बाहिर्भगवान् नारसिंहः ।
प्रहायन् लोकभयं स्वनेन स्वतेजसा ग्रस्तसमस्ततेजाः ॥ ३४ ॥

मघवन्निदमाख्यातं वर्म नारायणात्मकम् ।
विजेष्यस्यंजस येन दंशितोऽसुरयूथपान् ॥ ३५ ॥

एतद्धारयमाणस्तु यं यं पश्यति चक्षुषा ।
पदा वा संस्पृशेत् सद्यः साध्वसात् स विमुच्यते ॥ ३६ ॥

न कुतश्चिद्भयं तस्य विद्यां धारयतो भवेत् ।
राजदस्युग्रहादिभ्यो व्याघ्रादिभ्यश्च कर्हिंचित् ॥ ३७ ॥

इमां विद्यां पुरा कश्चित् कौशिको धारयन् द्विजः ।
योगधारणया स्वांगं जहौ स मरुधन्वनि ॥ ३८ ॥

तस्योपरि विमानेन गंधर्वपतिरेकदा ।
ययौ चित्ररथः स्त्रीभिर्वृतो यत्र द्विजक्षयः ॥ ३९ ॥

सांगनो न्यपतत् सद्यः सविमानो ह्यवाक्षिराः ।
विद्यामिमां धारयतो मृतस्यास्थिविलंघनात् ॥ ४० ॥

स वालखिल्यवचनादस्थीन्यादाय विस्मितः ।
प्रास्य प्राचीसरस्वत्यां स्नात्वा धाम स्वमन्वगात् ॥ ४१ ॥

य इदं शृणुयात् काले यो धारयति चादृतः ।
तं नमस्यन्ति भूतानि मुच्यते सर्वतो भयात् ॥ ४२ ॥

एतां विद्यामधिगतो विश्वरूपाच्छतक्रतुः ।
त्रैलोक्यलक्ष्मीं बुभुजे विनिर्जित्य मृधेऽसुरान् ॥ ४३ ॥

॥ इति श्रीमद्भागवते षष्ठस्कंधे नारायणवर्मोपदेशः ॥

nārāyaṇavarma

rājovāca

yayā guptaḥ sahasrākṣaḥ savāhān ripusainikān |
krīḍanniva vinirjitya trilokyā bubhuje śriyam || 1 ||

bhagavaṁstanmamākhyāhi varma nārāyaṇātmakam |
yathā"tatāyinaḥ śatrūn yena gupto'jayanmṛdhe || 2 ||

śrīśuka uvāca
vṛtaḥ purohitastvāṣṭro mahendrāyānupṛcchate |
nārāyaṇākhyam varmāya tadihaikamanāḥ śrṇṇu || 3 ||

śrīviśvarūpa uvāca
dhautāṅghripāṇirācamya sapavitra udaṁmukhaḥ |
kṛtasvāṅgakaranyāso mantrābhyām vāgyataḥ śuciḥ || 4 ||

nārāyaṇamayam varma sannahyodbhaya āgate |
daivabhūtātmakarmabhyo nārāyaṇamayaḥ pumān || 5 ||

pādayorjānunorūrvorudare hradyathorasi |
mukhe śirasyānupūrvyādoṅkārādīni vinyaset || 6 ||

om namo nārāyaṇāyeti viparyayamathāpi vā |
karanyāsam tataḥ kuryād dvādaśākṣaravidyayā || 7 ||

praṇavādiyakārāntamaṅgulyaṅguṣṭaparvasu |
nyaseddhṛdaya omkāram vikāramanu mūrdhani || 8 ||

śakāram tu bhruvormadhyeṇakāram śikhayā diśet |
vekāram netrayoryujannakāram sarvasandhiṣu || 9 ||

makāramastramuddiśya mantramūrtirbhaved budhaḥ |
savisargaṁ phaḍantaṁ tu (tat) sarvadikṣuvinirdiśet || 10 ||

ātmānaṁ paramaṁ dhyāyet dhyeyaṁ ṣaṭ śaktibhīryutam |
vidyātejastapomūrtirimaṁ mantramudāharet || 11 ||

harirvidadhyātmama sarvarakṣāṁ nyastāṅghripadmaḥ
patagendrapṛṣṭhe |
darāricarmāsigaḍeṣucāpapāśān dadhāno'ṣṭaguṇo'ṣṭabāhuḥ || 12
||

jaleṣu māṁ rakṣatu matsyamūrtiryādogañebhyo varuṇasya pāśāt |
sthale ca māyāvātubāmano'vyat trivikramaḥ khe'vatuviśvarūpaḥ ||
13
||

durgeṣvaṭavyājimakhādiṣu prabhuḥ pāyānnṛsimho'surayūthapāriḥ |
vimuñcato yasya mahātṭahāsaṁ diśo vinedurnyapataṁśca garbhāḥ
|| 14 ||

rakṣatvasau mā'dhvani yajñakalpaḥ svadamṣṭrayonnitadharo
varāhaḥ |
rāmo'dikūṭeṣvatha vipravāse salakṣmaṇo'vyādbharatāgrajo mām ||
15
||

māmugradhanvā akhilāt pramādānnarāyaṇaḥ pātu naraśca hāsāt |
dattastvayogādatha yoganāthaḥ pāyādguṇeśaḥ kapilaḥ
karmabandhāt || 16
||

sanatkumāro'vatu kāmadevāddayaśīrṣo mām pathi devahelanāt |
devarṣivaryaḥ puruṣāntararcanaṭ kūrmo harirmā nirayādaśeṣāt || 17
||

dhanvantarirbhagavān pātvapathyād dvandvādbhayāddaṣabho
nirjitātmā |
yajñaśca lokāduta tatkr̥tānno balo gaṇāt krodhavaśādahīndrah || 18
||

dvaipāyano bhagavānaprabodhād buddhastu pākhaṇḍagaṇāt
pramādāt |
kalkī kaleḥ kālamalāt prapātu dharmāvanāyorukṛtāvatārah || 19 ||

mām keśavo gadayā prātaravyāt govinda āsaṅgavamāttaveṇuḥ |
nārāyaṇaḥ pātu sadāttaśaktirmadhyandine viṣṇurarīndrapāṇi || 20 ||

devo'parāhṇe madhuhogradhanvā sāyaṁ tridhāmā'vatu mādhave
mām |
doṣe hraṣīkeśa utārdharātra niśītha eko'vatu padmanābhaḥ || 21 ||

śrīvatsalakṣmā'pararātra śaḥ pratyūṣa īso'sidharo janārdanaḥ |
dāmodaro'vyādanusandhyaṁ prabhāte viṣṇuḥ śrīmān bhagavān
kālamūrtiḥ
|| 22 ||

cakraṁ
yugāntānalatigmanemibhramatsamantādbhagavatprayuktam |
dandagdhi dandagdhyarisainyamāśu kakṣaṁ yathā vāyusakho
hutāśaḥ || 23
||

gade'sanisparśanavisphuliṅge niṣpiṇḍhi niṣpiṇḍh yajitapriyā'si |

kūṣmāṇḍavaināyakayakayakṣarakṣobhūtagrahāṁścūrṇaya
cūrṇayārīn ||

24 ||

tvam yātudhānapramathapretamātrpiśācavipragrahaghoraddaṣṭīn |
darendraavidrāvaya kṛṣṇapūrito bhīmasvano'rīn hradayāni
kampayan || 25
||

tvam tigmadhārā'si varārisainyamīśaprayukto mama bhindhi
bhindhi |
cakṣūṁṣi carman śatacandra chādaya dviṣāmaghaṁ no
harapāpacakṣuṣām || 26 ||

yanno bhayaṁ grahebhyo'bhūt ketubhyo nṛbhya eva ca |
sarīṣṛpebhyo daṁṣṭribhyo bhūtebhyo'ghebhya eva ca || 27 ||

sarvāṇyetāni bhagavannāmarūpāstrakīrtanāt |
prayāntu saṅkṣayaṁ sadyo ye'nye śreyaḥ pratīpakāḥ || 28 ||

garuḍo bhagavān stotrastomaśchandomayaḥ prabhuḥ |
rakṣatvaśeṣakṛcchrebhyo viṣvaksenaḥ svanāmabhiḥ || 29 ||

sarvāpad bhyo harernāma rūpayānāyudhāni naḥ |
buddhīndriyamaṇaḥ prāṇān pāntu pārsadabhūṣaṇāḥ || 30 ||

yathā hi bhagavāneva vastutaḥ sadasacca yat |
satyenānena naḥ sarve yāntu nāsamupadravāḥ || 31 ||

yathaikātmyānubhāvena vikalparahitaḥ svayam |
bhūṣaṇāyudhalingākhyā dhatte śaktiḥ svamāyayā || 32 ||

tenaiva satyamānenasarvajño bhagavān hariḥ ।
patu sarvaiḥ svarūpairnaḥ sadā sarvatra sarvagaḥ ॥ 33 ॥

vidikṣudikṣūrdhvamadhaḥ samantāntarbahirbhagavān
nārasimhaḥ ।
prahāyan lokabhayaṁ svanena svatejasā grastasamastatejāḥ ॥ 34 ॥

maghavannidamākhyātaṁ varma nārāyaṇātmakam ।
vijeṣyasyaṅjasa yena daṁśito'surayūthapān ॥ 35 ॥

etaddhārayamāṇastu yaṁ yaṁ paśyati cakṣuṣā ।
padā vā saṁspr̥ṣet sadyaḥ sādhasāt sa vimucyate ॥ 36 ॥

na kutaściddbhayaṁ tasya vidyāṁ dhārayato bhavet ।
rājadasyugrahādibhyo vyāghrādibhyaśca karhicit ॥ 37 ॥

imāṁ vidyāṁ purā kaścit kauśiko dhārayan dvijaḥ ।
yogadhāraṇayā svāṅgaṁ jahau sa marudhanvani ॥ 38 ॥

tasyopari vimānena gandharvapatirekadā ।
yayau citrarathaḥ strībhirvr̥to yatra dvijakṣayaḥ ॥ 39 ॥

sāṅgano nyapatat sadyaḥ savimāno hyavākṣirāḥ ।
vidyāmimāṁ dhārayato mṛtasyāsthivilaṅghanāt ॥ 40 ॥

sa vālakhilyavacanādasthīnyādāya vismitaḥ ।
prāśya prācīsarasvatyāṁ snātvā dhāma svamanvagāt ॥ 41 ॥

ya idaṁ śṛṇuyāt kāle yo dhārayati cāddataḥ ।
taṁ namasyanti bhūtāni mucyate sarvato bhayāt ॥ 42 ॥

etāṁ vidyāmadhigato viśvarūpācchatakratuḥ ।

trailokyalakṣmīm bubhuje vinirjitya mṛdhe'surān || 43 ||

|| iti śrīmadbhāgavate ṣaṣṭhaśkandhe nārāyaṇavarmopadeśaḥ ||